

MUZEUL JUDEȚEAN
„AURELIAN SACERDOȚEANU” VÂLCEA

BURIDAVA

XIV

Râmnicu Vâlcea
2020

MUZEUL JUDEȚEAN
„AURELIAN SACERDOȚEANU” VÂLCEA

BURIDAVA

Studii și materiale
XIV

Râmnicu Vâlcea
2020

Colegiul științific / Scientific Board:

Dr. Nikolaus Boroffka, *Deutsches Archäologisches Institut*, Berlin
Dr. Sabin Adrian Luca, *Brukenthal National Museum*, Sibiu
Dr. Cristian Schuster, *Vasile Pârvan Institute of Archaeology*, Bucharest
Dr. Silviu Purece, *Lucian Blaga University*, Sibiu

Colegiul de redacție / Editorial Board:

Dr. Claudiu Aurel Tulugea – redactor șef/chief editor
Dr. Ion Tuțulescu
Dr. Ionuț Dumitrescu
Dr. Carol Terteci
Elena Mitrana

Tehnoredactare / Computer editing: Carol Terteci

Coperta / Cover design: Carol Terteci, Marius Drăghicean

Traduceri / Translations: Ana Maria Tulugea

Responsabilitatea legală pentru conținutul științific al articolelor le revine în totalitate autorilor / The legal responsibility for the content of articles lies with the authors

Revista a fost acreditată de CNCS la categoria C (2012), cod CNCS: PN-II-ACRED-AR-2012-0172 / The Journal has been established by The National Research Council (CNCS) at C category (2012), code: PN-II-ACRED-AR-2012-0172

ISSN 0258-140X

MUZEUL JUDEȚEAN “AURELIAN SACERDOȚEANU” VÂLCEA

Adresa / Address: Calea lui Traian, nr.143, Râmnicu Vâlcea,
ROMÂNIA

Tel./fax: 004/ 0250 738121

E-mail: muzeuljudeteanvalcea@gmail.com

Tipar executat de / Printed by: PCPrint

www.pcprint.ro

Cuprins / Contents

Arheologie / Archaeology

Claudiu TULUGEA

Statuetă antropomorvă din os din colecțiile Muzeului Județean „Aurelian Sacerdoțeanu” Vâlcea //

Anthropomorphic bone statuette from the collections of the "Aurelian Sacerdoțeanu" History Museum of Vâlcea County

9

Ion TUȚULESCU, Carol TERTECI, Andrei HEROIU

Contribuții la sfârșitul epocii bronzului în nord-estul Olteniei. Așezarea de la Zătreni, punct La Peșceana //

Contributions to the End of the Bronze Age in Northeastern Oltenia

17

Cătălin BORANGIC

Pumnalul de tip sica de la Brăneț, Olt //

The sica-type dagger from Brăneț, Olt

61

Istorie / History

Dragoș-Ionuț ECATERINESCU

Istoria cărții vâlcene. Centrul de la Govora //

The History of Vâlcea Book. Govora Center

74

Sorin OANE

Țărănimea vâlceană în politica românească interbelică //

Valcea peasantry in Romanian Interwar Policy

92

Liliana BEU

Ștefan Drăghicescu – ostaș credincios al partidului național liberal și deputat al țăranilor //

Ștefan Drăghicescu – faithful soldier of the national liberal party and deputy of the peasants

121

Dan MOROIANU

Crucea Roșie Română între 1876-1947 //

The Romanian Red Cross between 1876-1947

142

Mioara BURLUȘEANU

Date despre minoritatea evreiască din Pitești //
Data about the Jewish minority in Pitești **153**

Rodica Gabriela HERBEL

Biserica de lemn din satul Cioponești, comuna Stănești //
The wooden church from Cioponești village, Stănești commune **161**

Sabin LUNGOI

Casa memorială „Elena Farago” //
„Elena Farago” Memorial House **170**

Ionuț SĂRARU

Conacul Bălceștilor – Arc peste timp (1828-1948) //
Bălceștilor Mansion – Arch over time (1828-1948) **179**

*Numismatică și Sigilografie / Numismatics and Sigilography***Valentin DOLFI**

Un antoninian din tezaurul de la Ioneștii Govorii, jud. Vâlcea //
One Antoninian from the hoard from Ioneștii Govorii, Vâlcea County **189**

Laurențiu-Ștefan SZEMKOVICS

Sigilii ale domnitorului Constantin Brâncoveanu (1688-1714) //
Seaux du souverain Constantin Brâncoveanu (1688-1714) **195**

*Artă / Art***Diana MIREA, Dragoș-Ionuț ECATERINESCU**

„Un zugrav” transilvănean în custodia Muzeului de Arheologie și Artă Religioasă „pr. Gheorghe I. Petre-Govora” //
„A painter” from Transylvania in the Custody of the Museum of Archeology and Religious Art “Priest Gheorghe I. Petre-Govora” **220**

Adela BARBU-MAIER

Mobilierul pirogravat și pictat de la Conacul Bălceștilor //
Pyrographed and painted furniture from Bălceștilor Mansion **226**

Etnografie / Ethnography

Ionuț-Gabriel DUMITRESCU

Vetre de civilizație românească. Țara Loviștei: patrimoniu și valorizare muzeală //

Hearts of Romanian civilization. Loviștei Country: heritage and museum enhancement

235

Oana Ștefana FLORESCU

Valori ale portului popular vâlcean //

Values of the Vâlcea Folk Costume

245

Alexandru ZAMFIR

Sărbători și obiceiuri de primăvară în Vâlcea //

Holidays and Spring Customs in Vâlcea

258

Restaurare-Conservare / Restoration-Conservation

Diana MIREA

Restaurarea Icoanei Maica Domnului cu Pruncul – Studiu de caz //

The Restoration of the Icon of the Mother of God with the Baby - Case study

263

Daniela BEU

Restaurarea unei ii din colecția Muzeul Satului Vâlcean //

The Restoration of a Romanian blouse from the collection of the Village Museum of Vâlcea

270

Rodica ROTARU

Protejarea patrimoniului muzeal – expoziția de bază a Muzeului de Artă „Casa Simian” //

The Protection of the Museum Heritage - Main Exhibition of Simian House Art Museum

275

Omagiu / Tribute

Claudiu TULUGEA

In Memoriam Petre Purcărescu //

In Memoriam Petre Purcărescu

281

Casa memorială „Elena Farago”**

Sabin Lungoci**

Keywords: Elena Farago, memorial house.

Abstract: *Elena Farago Memorial House. In 1955, the house where the poet Elena Farago lived was transformed into a memorial house¹.*

In 1978, a permanent exhibition with 396 exhibits was organized in memory of the poet's activity, in the house where Elena Farago lived and wrote: correspondence, original documents, pieces of furniture, photocopies, personal items, family photos, books, magazines and the National Prize for 1937².

More precisely, the permanent exhibition is organized in the lobby and in one of the rooms of Elena Farago Memorial House.

Oltenia dispune de un bogat patrimoniu cultural memorialistic, însă doar parțial valorificat. Acest patrimoniu cultural a fost creat de-a lungul timpului de multitudinea oamenilor valoroși pe care această regiune istorică a României i-a dat diverselor domenii ale culturii, științei și politicii românești.

În acest sens, o contribuție importantă adusă literaturii române a fost dată de către poeta Elena Farago, casa în care a locuit fiind introdusă în circuitul muzeal.

Casa memorială „Elena Farago” este situată pe strada Mihail Kogălniceanu, nr.11, în zona centrală a orașului Craiova, în aceeași curte cu sediul central al Bibliotecii Județene „Alexandru și Aristia Aman”.

Casa memorială „Elena Farago” se regăsește pe Lista Monumentelor Istorice din județul Dolj, având codul DJ-II-m-A-08026.

Atât clădirea bibliotecii, cât și clădirea casei memoriale reprezintă dovada generozității soților Aman.

---

* Acest articol a apărut integral în teza de doctorat intitulată *Muzeele din Oltenia-secolul XX*, Sabin Lungoci, Universitatea Valahia din Târgoviște, p. 210-213.

** **Dr. Sabin Lungoci**, muzeograf secția Etnografie, Muzeul Județean Aurelian Sacerdoțeanu Vâlcea, e-mail: sabinlungoci@yahoo.com.

¹ Ștefănescu 1984, p. 247.

² Ștefănescu 1984, p. 247.

Conform testamentului, Alexandru, fratele mai mare al cunoscutului pictor Theodor Aman, și Aristia, soția sa, au lăsat întreaga lor avere, ce consta în case, mobile, tablouri, cărți și obiecte de artă, Primăriei Craiova – în vederea înființării unui așezământ de cultură: Fundația „Alexandru și Aristia Aman”, alcătuită din bibliotecă, muzeu și o galerie de tablouri³.

În septembrie 1921, poeta Elena Farago (1878–1954) a fost numită directoarea Fundației „Alexandru și Aristia Aman”, conducând destinele acestui așezământ cultural timp de peste trei decenii, locuind în casa care, în prezent, adăpostește o parte din creația culturală a acesteia.

Istoricul literar C.D. Papastrate a scris prima monografie dedicată poetei, în care mărturisea că pentru toți aceia care, în „Cetatea Banilor”, aveau în prim plan preocupări spirituale, locuința poetei Elena Farago era locul de întâlnire al iubitorilor de artă și literatură⁴.

În 1955, casa în care a trăit poeta Elena Farago a fost transformată în casă memorială⁵.

În memoria activității poetei, în casa în care a trăit și a scris Elena Farago, în 1978, s-a organizat o expoziție permanentă ce cuprinde 396 de exponate: corespondență, documente originale, piese de mobilier, fotocopii, obiecte personale, fotografiile de familie, cărți, reviste și Premiul Național pe anul 1937⁶.

Mai precis, expoziția permanentă este organizată în holul și într-una dintre camerele Casei memoriale „Elena Farago”.

În camera dedicată poetei sunt fotografiile, cărți, piese de mobilier, o mașină de scris, obiecte personale, o parte din corespondență, samovarul poetei, tablouri, un aparat vechi de radio și *Caietul de impresii*.

În *Caietul de impresii*, o serie de personalități importante ale României au lăsat mărturia trecerii lor prin acel loc. Amintesc aici pe Regele Ferdinand, Nicolae Iorga, Liviu Rebreanu și Spiru Haret.

Pe holul Casei memoriale „Elena Farago” sunt, în facsimil, o parte din corespondența poetei, precum și câteva dintre premiile primite pentru creația poetică și activitatea culturală de-a lungul vieții, dintre care: Premiul „Adamachi” oferit de către Academia

---

³ Gherghe 2015, p. 26.

⁴ Opriș 2015, p. 138.

⁵ Ștefănescu 1984, p. 247.

⁶ Ștefănescu 1984, p. 247.

Română pentru volumele „Șoapte din umbră” (1908) și „Traduceri libere” (1908), iar apoi pentru volumele „Șoaptele amurgului” (1920) și „Din traista lui Moș Crăciun” (1920), Premiul Neuschotz, în 1927, pentru volumul „Ziarul unui motan” (1924), Premiul Internațional Femina „du Comité Femina franco-roumain, a Madame Farago, pour son livre Les Murmures du Crepuscule” (1924), iar din 1938 Premiul Național pentru Literatură, în semn de recunoaștere a valorii operei sale.

Eugen Lovinescu o aprecia pe Elena Farago drept cea mai personală poetă a timpului⁷.

Elena Farago era originară din Bârlad, s-a născut la 29 martie 1878, fiind al doilea copil din cei șapte ai soților Francisc și Anastasia Paximade, născută Thomaide, de origine greacă.

Clasele primare și două gimnaziale le-a urmat la pensiunile Drouhet și Varlaam, apoi la Școala de Stat din Bârlad, încetându-și studiile după moartea mamei sale. Mai multe evenimente tragice au marcat viața Elenei Farago, decedându-i un frate și două surori, mama, în 1890, iar tatăl, în 1895. La doar 17 ani a rămas orfană și s-a mutat la Brăila, împreună cu fratele mai mic, Gheorghe, la un unchi din partea mamei; sora mai mică, Virginia a plecat la Galați, iar Ernest, fratele mai mare, s-a întors la București, să studieze⁸.

Bolnavă fiind, s-a internat la Spitalul Colțea din București, apoi a locuit pentru puțin timp cu fratele ei ce se stabilise în capitală, reușind să se angajeze la familia Gheorghe Panu, ziarist și om politic.

În aceste împrejurări o cunoaște I.L. Caragiale, care spunea despre Elena Farago că „a avut o viață de roman, subiect de dramă”⁹.

Devine guvernantă la copiii lui Caragiale, în casa căruia îi cunoaște pe Alexandru Vlahuță și G. Ranetti. În cadrul Cercului Socialiștilor pe care îl frecventa, îl cunoaște pe Francisc Farago cu care s-a căsătorit¹⁰.

Datorită numirii soțului ei în funcția de director al unei sucursale a Băncii Generale Române, în 1900 se mută cu soțul ei la Constanța, iar în 1902 la Brăila.

Începând cu anul 1907, s-a stabilit la Craiova, unde a și rămas până la sfârșitul vieții, aici făcând parte din Comitetul de redacție al revistei „Ramuri”.

---

⁷ Sorescu 2010, p. 6.

⁸ Sorescu 2010, p. 9.

⁹ Sorescu 2010, p. 10.

¹⁰ Sorescu 2010, p. 11.

Fiind încurajată de Nicolae Iorga, Elena Farago a mers în satele Olteniei pentru a împărți ajutoare bănești, ce proveneau de la „Neamul Românesc”, familiilor țăranilor ce au avut de suferit în urma răscoalei de la 1907. A fost arestată, dar eliberată la scurt timp după aceea. Tot în 1907 a adoptat un copil, Mihnea, iar în 1913 a dat viață unei fetei, Coca (Ana – Virginia), copiii cărora le va dedica versuri în semn de iubire.

A debutat în 1898 cu un reportaj, pe care l-a semnat Fatma, iar prima poezie a publicat-o în 1902 în ziarul „România Muncitoare”¹¹.

Tot Nicolae Iorga o încurajează să publice primul volum de poezii intitulat „Versuri”, în 1906, la Editura „Lucaefărul” din Budapesta.

Cea mai mare parte a operei poetei constă în literatură pentru copii scrisă în versuri: „Pentru copii I” (1913), „Copiilor” (1913), „Pentru copii II” (1920) ș.a.

De-a lungul vieții, poeta Elena Farago i-a cunoscut pe: Gheorghe Panu, Ion Luca Caragiale, Emil Gârleanu, Octavian Goga, Victor Eftimiu, Ștefan Octavian Iosif, Cincinat Pavelescu, Eugen Lovinescu, Nicolae Iorga, Dimitrie Anghel, Corneliu Moldovanu, George Coșbuc, Constanța Hodoș, Ion Gorun, Eustațiu Stoenescu, Lucian Blaga.

Poeta Elena Farago a fost menționată în scrierile lui Gala Galaction, Garabet Ibrăileanu, Ilarie Ghendi, Ovid Densusianu, I. Al. Brătescu-Voinești, Eugen Lovinescu, George Călinescu, Geo Bogza, C.D. Papastate și C.Ș. Făgețel. Cu mulți dintre cei enumerați, poeta Elena Farago a întreținut o bogată corespondență, dovadă fiind facsimilele expuse în holul casei memoriale.

Exponatele sunt întreținute în bună stare, iar expoziția este accesibilă trecând prin curtea Bibliotecii Județene „Alexandru și Aristia Aman” sau printr-o poartă laterală cu acces direct în centrul vechi al Craiovei.

Casa memorială „Elena Farago” este un bun exemplu de cinstire a personalităților românești cu un important rol în literatura românească. Custode al expoziției permanente din cadrul Casei memoriale „Elena Farago” este doamna bibliotecar Toma Letiția, care ocupă acest post de peste 40 de ani și care a avut amabilitatea să îmi ofere prețioase informații referitoare la această casă memorială.

---

¹¹ Sorescu 2010, p. 11.

BIBLIOGRAFIE

Gherghe 2015 – Gherghe Otilia, Centenarul Muzeul Olteniei 1915-2015, Editura ANTHEO, Craiova, 2015.

Opriș 2015 – Opriș Ioan, Muzeu și colecții. România, Editura Alcor Edimpex SRL, București, 2015.

Sorescu, Stuparu 2010 – Sorescu George, Stuparu Ada, Elena Farago în scrisori și documente inedite. Recuperări biografice, Editura Sim Art, Craiova, 2010.

Ștefănescu 1984 – Ștefănescu Aristide, Ghidul Muzeelor, Editura Sport-Turism, București, 1984.

ANEXE

LISTA FOTOGRAFIILOR

Foto 1 – Casa memorială „Elena Farago” – Craiova

Foto 2 – Aspect din Casa memorială „Elena Farago” – Craiova

Foto 3 – Mașina de scris a Elenei Farago - Casa memorială „Elena Farago” – Craiova

Foto 4 – Samovar - Casa memorială „Elena Farago” – Craiova

Foto 5 – Aspect din Casa memorială „Elena Farago” – Craiova

Foto 6 – Caietul de Impresii din Casa memorială „Elena Farago” – Craiova

Foto 7 – Caietul de Impresii din Casa memorială „Elena Farago” – Craiova

Foto 8 – Scrisoare - Casa memorială „Elena Farago” – Craiova

Foto nr.1 Casa memorială „Elena Farago” – Craiova

Foto nr.2 Aspect din Casa memorială „Elena Farago” – Craiova

Foto nr.3 Mașina de scris a Elenei Farago - Casa memorială „Elena Farago”
– Craiova

Foto nr.4 Samovar - Casa memorială „Elena Farago” – Craiova

Foto nr.5 Aspect din Casa memorială „Elena Farago” – Craiova

Foto nr.6 Caietul de Impresii din Casa memorială „Elena Farago” – Craiova

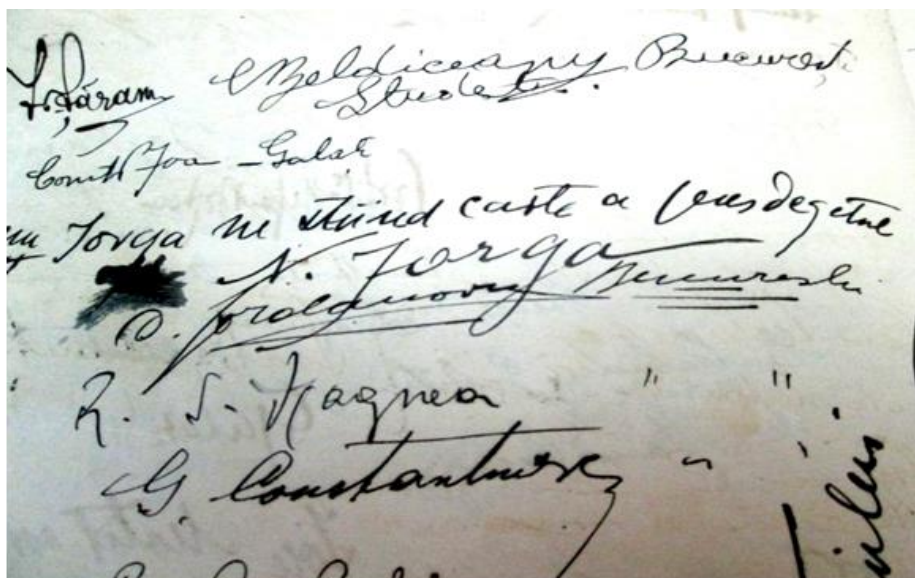

Foto nr.7 Caietul de Impresii din Casa memorială „Elena Farago” – Craiova

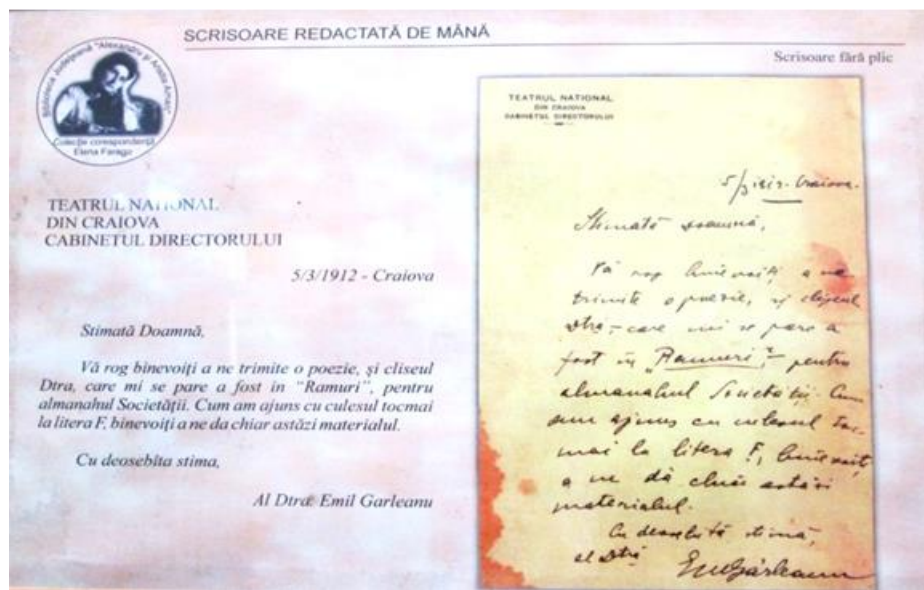

Foto nr.8 Scrisoare - Casa memorială „Elena Farago” - Craiova